

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ»

Ступінь вищої освіти – Магістр

Спеціальність **211 Ветеринарна медицина**

Освітня програма _____

Рік навчання 4-5, семестр 8, 9, 10

Форма навчання денна (денна, заочна)

Кількість кредитів ЄКТС 9,0

Мова викладання українська (українська, англійська)

Лектор курсу

Контактна інформація

лектора (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

д.вет.н., професор кафедри епізоотології, мікробіології і вірусології Недосєков В.В.

(melnyk_vv@nubip.edu.ua)

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Новітні вимоги до збереження тварин, зокрема молодняка, до підвищення їх продуктивності і якості продуктів тваринництва, охорони навколишнього середовища потребують корінних змін у підготовці лікарів ветеринарної медицини, добрих знань ними хвороб тварин. Особливо, це стосується інфекційних хвороб, адже на сьогодні нам вже відомо понад 500 і з кожним роком з'являються все нові захворювання. З 500 інфекційних хвороб половина належить до зоонозів, тобто хвороб, спільних для тварин і людини. Вивчення і знання цих хвороб повинні бути обов'язковими для лікаря ветеринарної медицини.

Метою викладання епізоотології є засвоєння студентами теоретичних і методологічних основ інфекційного та епізоотичного процесів, закономірностей, які лежать в основі розвитку інфекційних хвороб, оволодіння методами діагностики інфекційних хвороб бактеріальної, вірусної і грибною природи, навиками науково-обґрунтованого планування, організації і проведення протиепізоотичних заходів.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

СК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

СК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

СК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

СК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

СК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

СК 20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПРН 4. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

ПРН 7. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.

ПРН 18. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ лабораторні , практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінюванн я
1 семестр календарного плану* (8 навчальний семестр)				
Модуль 1. Вчення про інфекційний процес. Епізоотичний процес і його рушійні сили				
Тема 1. Введення в епізоотологію	2/0	<u>Знати</u> Історію епізоотології, як науки. Предмет і методи епізоотології. Епізоотологічні аспекти вчення про інфекцію. Інфекційний процес та форми його прояву. <u>Розуміти</u> Зв'язок епізоотології з іншими науками. Взаємовідносини мікро- і макроорганізмів	Написання реферату в разі пропуску лекції	
Тема 2. Вчення про інфекцію та інфекційний процес (частина 1)	2/0	<u>Знати</u> Вплив факторів зовнішнього середовища на розвиток та прояв інфекційного процесу. Інфекційна хвороба і форми її прояву. Значення макроорганізму в розвитку та прояві інфекційного процесу. Неспецифічна (природна) резистентність і специфічний імунітет. Імунодефіцити. <u>Розрізняти</u> Види інфекцій. Розуміти різницю між інфекційним процесом і інфекційною хворобою.	Написання реферату в разі пропуску лекції	
Тема 3. Епізоотичний процес. (частина 1)	2/0	<u>Знати</u> Суть епізоотичного процесу. Епізоотичний ланцюг і його ланки: джерело збудника інфекції, резервуар збудника інфекції, механізм передачі	Написання реферату в разі	

		збудника, сприйнятливі тварини. Рушійні сили епізоотичного процесу. Механізм, фактори та шляхи передачі збудників інфекційних хвороб.	пропущення лекції	
Тема 4. Епізоотичний процес. (частина 4)	2/0	<u>Знати</u> Вплив кліматичних, метеорологічних, географічних та інших природних умов, а також соціально-економічних факторів на виникнення та прояв епізоотій. Сезонність і періодичність прояву епізоотій. Поняття про горизонтальний та вертикальний шляхи передачі збудника хвороби.	Написання реферату в разі пропущення лекції	
Тема 5. Епізоотичний процес. (частина 2)	2/0	<u>Знати</u> Сприйнятливі тварини. Індивідуальна та групова схильність тварин до захворювань. Значення схильності тварин в епізоотичному процесі. Динаміка епізоотій та характеристика її основних стадій. Особливості прояву епізоотії в замкнутому (ізолюваному) і незамкнутому (неізолюваному) стаді тварин. Епізоотичне та природне вогнище інфекційних хвороб. Розуміти Поняття про епізоотичне вогнище, неблагополучний пункт та загрозову зону. Види епізоотичних вогнищ. Вчення про природну вогнищевість інфекційних хвороб. Поняття про краю епізоотологію і епізоотологічну географію, їх зв'язок з питанням екології. Розрізняти Форми прояву епізоотичного процесу: спорадія, ензоотія, панзоотія. Види епізоотичних вогнищ.	Написання реферату в разі пропущення лекції	
Тема 6. Ветеринарні і ветеринарно-санітарні об'єкти. Роль лабораторно-діагностичних досліджень.	0/2	<u>Знати</u> Ветеринарні і ветеринарно-санітарні об'єкти. Ознайомлення з інфекційною клінікою та ізолятором, режим їх роботи. Роль лабораторно-діагностичних досліджень при інфекційних хворобах тварин. <u>Вміти</u> Організувати та проводити відбір крові у різних видів тварин для діагностичних досліджень. <u>Розуміти</u> Роль лабораторно-діагностичних досліджень при інфекційних хворобах тварин.	Написання есе. Відібрати кров у різних видів тварин та оформити це документально.	30
Тема 7. Правила та техніка взяття і пересилки патологічного матеріалу	0/2	<u>Знати</u> Правила та техніка взяття і пересилки патологічного матеріалу для лабораторних досліджень. Правила клінічного обстеження інфекційно хворої тварини. Правила особистої профілактики та техніки безпеки. <u>Вміти</u> відбирати, консервувати, пакувати різні види патологічного матеріалу та оформлювати супровідні документи на нього.	Написання есе. Відібрати патологічний матеріал, приготувати консервуючі розчини, запакувати та переслати матеріал до лабораторії. Написати супровідний документ.	35
Тема 8. Алергічні дослідження. Щеплення та їх техніка	0/2	<u>Знати</u> Техніка та методика проведення алергічних досліджень тварин з одночасним клінічним оглядом. Організація щеплень. <u>Вміти</u> проводити клінічний огляд тварин. Проводити алергічні дослідження. Застосовувати безголкові ін'єктори для проведення алергічних досліджень. Проводити читку реакцій. Застосовувати прилади та пристрої для введення вакцин і сироваток.	<u>Знати</u> будову безголкового ін'єктора і правила роботи з ним. <u>відпрацювати</u> методика проведення	35

			алергічної діагностики у різних тварин. Відпрацювати різні способи введення вакцин та оформити акт на щеплення тварин	
Написання модуля			Написання письмової роботи	30
Модуль 2. Система протиепізоотичних заходів				
Тема 1. Номенклатура і принципи класифікації інфекційних хвороб.	2/0	Знати Номенклатура і принципи класифікації інфекційних хвороб. Зоонози, зооантропонози, антропозонози. Закони і категорії епізоотології. Еволюційно-екологічні аспекти інфекційних хвороб тварин. Інтенсивні та екстенсивні показники ступеню напруженості епізоотичного процесу.	Написання реферату в разі пропускання лекції	
Тема 2. Основи епізоотологічного аналізу. Прогнозування ГІС-ТЕХНОЛОГІЇ	2/0	Знати Явища популяційного рівня в епізоотології. Основи епізоотологічного аналізу. Основні завдання і принципи протиепізоотичних заходів. Вміти прогнозувати епізоотії та їх моделювання. Загальна і спеціальна профілактика інфекційних хвороб. Особливості загальних протиепізоотичних заходів при інфекційних хворобах.	Написання реферату в разі пропускання лекції	
Тема 3. Терапія і загальна і спеціальна профілактика інфекційних хвороб	2/0	Знати Терапія та лікувально-профілактичні заходи при інфекційних хворобах тварин. Заходи і методи індивідуальної та групової неспецифічної і специфічної терапії. Загальна і спеціальна профілактика інфекційних хвороб. Особливості загальних протиепізоотичних заходів при інфекційних хворобах. Дезінфекція, дезінсекція і дератизація, їх місце та значення в комплексі протиепізоотичних заходів. Характеристика дезінфекційних засобів та техніка проведення дезінфекції різних об'єктів. Правила безпеки. Способи контролю ефективності дезінфекції.	Написання реферату в разі пропускання лекції	
Тема 4. Біозахист і біобезпека	2/0	Знати що таке біозахист і біобезпека. Яка між ними різниця. Особливості біозахисту і біобезпеки на тваринницьких комплексах. Аналізувати повідомлення МЕБ щодо особливо небезпечних транскордонних та емерджентних захворювань.	Написання реферату в разі пропускання лекції	
Тема 5. Епізоотологічне обстеження господарства	0/2	Знати Методику проведення епізоотологічного обстеження. Методику введення епізоотологічних журналів і карт. Вміти провести епізоотологічне обстеження. Вести епізоотологічні журнали та складати і вести епізоотичну карту.	Складання акту епізоотологічного обстеження та епізоотичних карт	15
Тема 6. Загальне ознайомлення з біопрепаратами	0/2	Знати класифікацію біопрепаратів, їх виготовлення та способи застосування. Вміти застосовувати біопрепарати та знешкоджувати їх залишки	Написання есе щодо різних видів біопрепаратів та способів їх виготовлення.	15

			Складання акту вибракування біопрепаратів.	
Тема 7. Дезінфекція	0/2	Знати що таке дезінфекція та її значення для профілактики та ліквідації інфекційних хвороб тварин. Види і об'єкти дезінфекції. Методи і засоби дезінфекції. Прилади та машини для проведення дезінфекції різних об'єктів. Вміти розрахувати площу, об'єм об'єкту дезінфекції та кількість речовини для виготовлення розчину. Розуміти для чого проводиться дезінфекція. Застосовувати різні методи і способи дезінфекції. Використовувати прилади для проведення дезінфекції	Розв'язання задач Написання рефератів, оформлення презентацій	20
Тема 8. Дезінсекція і дератизація	0/2	Знати що таке дезінсекція і дератизація та їх значення для профілактики та ліквідації інфекційних хвороб тварин. Види і об'єкти дезінсекції і дератизації. Методи і засоби дезінсекції і дератизації. Прилади та машини для проведення дезінсекції і дератизації різних об'єктів. Вміти розрахувати площу, об'єм об'єкту дезінсекції і дератизації та кількість речовини для виготовлення розчину. Розуміти для чого проводиться дезінсекція і дератизація. Застосовувати різні методи і способи дезінфекції. Використовувати прилади для проведення дезінсекції і дератизації.	Розв'язання задач Написання рефератів, оформлення презентацій	20
Написання модуля			Написання письмової роботи	30
Модуль 3. Інфекційні хвороби, спільні для декількох видів тварин				
Сибірка.	2/0	Знати Виходячи з кваліфікаційної характеристики лікаря ветеринарної медицини, студент зобов'язаний володіти знаннями про основні інфекційні хвороби с/г тварин, птахів, хутрових звірів, бджіл і інших тварин: Визначення збудника хвороби. Економічні втрати. Життєвий цикл збудника, його стійкість в зовнішньому середовищі, стійкість до дезінфектантів. Епізоотологічні дані. Патогенез. Клінічні симптоми хвороби. Патологоанатомічні зміни. Діагноз. Диференційний діагноз. Лікування. Профілактика. Оздоровчі заходи в господарствах різних напрямків. Вміти: Визначати епізоотологію захворювання: сприйнятливість до збудника хвороби окремих видів тварин та людей, вплив віку, статі та породи на сприйнятливість; джерела та резервуар збудника хвороби; механізм та фактори передачі збудника хвороби; шляхи зараження; шляхи заносу та розповсюдження збудника хвороби; особливості епізоотичного процесу (контагіозність, сезонність, періодичність, захворюваність, летальність, стаціонарність та інші показники); вплив зовнішнього середовища, природно - географічних та соціально-економічних факторів на інтенсивність епізоотологічного процесу.	Написання есе з повідомлення МЕБ щодо певного захворювання. Написання рефератів, оформлення презентацій	70
Туберкульоз.	2/0			
Бруцельоз.	2/0			
Сказ.	2/0			
Лептоспіроз.	2/0			
Трихофітія. Мікроспорія.	2/0			
Правець. Ботулізм. Сибірка.	0/2			
Псевдотуберкульоз. Паратуберкульоз. Туберкульоз.	2/2			
Пастерельоз. Хламідіоз. Лістеріоз. Бруцельоз.	0/2			
Ящур. Туляремія. Віспа. Лептоспіроз.	0/2			
Сказ. Хвороба Ауескі. Трихофітія. Мікроспорія.	0/2			

Написання модуля			Написання письмової роботи	30
Всього за 1 семестр				70**
Залік				30
<p>* Примітка. Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу</p> <p>** Рейтинг з навчальної роботи: $R_{\text{нр}} = 0,70 \times R(1)_{\text{ом}} \times R(2)_{\text{ом}} \times R(3)_{\text{ом}} \times R(4)_{\text{ом}} + R_{\text{дР}} - R_{\text{Штр}}$</p> <p>*** Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни РДИС (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи RHP (до 70 балів): $R_{\text{ДИС}} = R_{\text{HP}} + R_{\text{AT}}$</p>				

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перекладання:	<p>До основних принципів проведення занять належать:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відкритість до нових ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та можливість творчого розвитку; 2. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін; 3. Різноманітні моделі роботи на заняттях, дадуть можливість здобувачам вищої освіти розкрити свій власний потенціал, навчитись довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної роботи в команді; 4. Передбачено інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає змогу здобувачам вищої освіти та викладачеві спілкуватися один з одним у будь-який зручний для них час, а здобувачам вищої освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну інформацію та представити виконані завдання; 5. Протягом навчання активно розвиваються і підтримуються навички здобувачів, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем лабораторних занять змістовних модулів та виступити з презентацією та інформуванням аудиторії додатково; 6. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний); 7. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, то він/вона повинні презентувати виконані самостійно завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача у час виділений для відпрацювань з науково-педагогічним працівником за відповідно розробленим розкладом консультацій.
Політика щодо академічної доброчесності:	<p>Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати, ессе, презентаційні матеріали повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.</p>
Політика щодо відвідування:	<p>Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)</p>

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Забелло Є.М. Патологічна анатомія інфекційних хвороб тварин. - К.: Аграрна наука, 1997.
2. Довідник лікаря ветеринарної медицини / П.І. Вербицький, П.П. Достоєвський, В.О. Бусол та ін.; За ред. П.І. Вербицького, П.П. Достоєвського. К.: Урожай, 2004.
3. Загальна епізоотологія. Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П. та ін.; За ред. Б.М. Ярчука, Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква, 2002 – 655 с.
4. Інфекційні хвороби великої рогатої худоби. Кравців Р.Й., Злонкевич Я.І., Корж Б.А. та ін. Львів, 2001. 394с.
5. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом: Навч. Посібник / Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков та ін. – За ред. Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. у-т, 2011. – 272 с.
6. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. К.: «Вища освіта», 2002. 703 с.
7. Корнієнко Л.М. Планування ветеринарних заходів: навч. посіб., 2-ге вид., доп. і перероб. / Л.М. Корнієнко, Л.Є. Корнієнко, Б.М. Ярчук; за ред. Л.М. Корнієнко. Біла Церква: ТОВ "Білоцерківдрук", 2016. 364 с. 12
8. Лабораторна діагностика туберкульозної інфекції : навч. посіб. / Ю.І. Фещенко, О.А. Журило, А.І. Барбова. К. : ВСВ «Медицина», 2019. 304 с.
9. Линева Л. Фізіологічні показники норми тварин: Довідник. М.: АКВАРІУМ ЛТД, 2001. - С. 154-161.
10. Максимович В. В. Эпизоотология и инфекционные болезни : Практикум. 2015. 462 с.
11. Медицина за Девідсоном: принципи і практика : посібник : пер. 23-го англ. вид. : у 3 т. Т. 1 / за ред. С. Г. Ралстона, Я. Д. Пенмана, В. Дж. Стрекена, Р. П. Гобсона ; наук. ред. пер. В. Ждан, Л.Бабінець, Л. Пасієшвілі, В. Величко, Н. Михайловська. К. : ВСВ «Медицина», 2020. xxii, 258 с.
12. Практикум із загальної епізоотології / В.П. Литвин, А.Ф. Євтушенко, М.Т. Радіонов, М.Г. Наконечна та ін.; За ред. В.П. Литвина. К. 2003. 345 с.
13. Сапронозні інфекційні хвороби тварин / Л.Є. Корнієнко, В.В. Недосєков, В.О. Бусол та ін.: монографія. – За ред. Л.Є. Корнієнка, В.О. Бусола. – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. у-т, 2010. – 306 с.
14. Транскордонні хвороби тварин з основами стемпінг-ауту: Навчальний посібник / В.В. Недосєков, В.В. Мельник, В.В. Макаров. – Херсон: Грінь ДС, 2015. – 336 с.
15. Хронічні інфекційні хвороби тварин / Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков та ін.; За ред. В.О. Бусола, Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква, 2009. – 291 с.